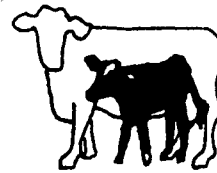

גידול

ממשק גידול עגלות

אודי שהם – קיבוץ סעד

630 ק"ג בשילוב עם גובה של 135 ס"מ זאת עגלה שמנה. עגלה כזאת תתקשה בהמלטה וכפי הנראה יש לה סיכוי יותר גבוה לחלות במחלות מטבוליות. אותו משקל בשילוב עם גובה של 143 ס"מ זאת תמונה שונה לחלוטין.

גובה העגלה

לגובה העגלה וכנראה גם למידת האורך שלה, משמעות רבה בבחינת מבנה הגוף ובהשפעה על הייצור הצפוי. נראה כי גובה של 140 ס"מ ומעלה הוא הרצוי וכדאי מאד להגדירו כמטרה ולשאוף אליה.

משטר ההזנה

חסכון במזון מתאים יכול למנוע מאתנו להשיג את המטרה. מזון עתיר חלבון ואנרגיה כתרובת או כבליל חשוב שיינתן באופן חופשי ללא מגבלות. כל אלה עד גיל של 4 חודשים. בגיל 4 חודשים מתחילה ההתבגרות המינית, התפתחות רקמת העטין ובית השלד. לכן, רצוי כבר מגיל 3 חודשים להרגיל את העגלות בהדרגה למנה פחות עשירה ולשלב בה כ-1 ק"ג מזון גס איכותי. מכאן ועד לגיל של 6 חודשים נוח מאד לעבור לבליל חולבות, אלא שהוא כנראה "עשיר" מדי וכדאי ל"דלל" אותו על ידי הוספה של 1 ק"ג חציר קטנית לראש ליום. בגיל 6 עד 10 חודשים יוכן בליל מיוחד וייעודי לקבוצה. הבליל מכיל לפחות 60% מזון גס 16% חלבון איכותי המורכב בעיקר מסויה ואפילו גלוטן וחציר קטנית. במידה שמוסיפים זבל עופות יש להגביל אותו לשיעור מרבי של

ממשק גידול העגלות (קצב גדילה, משקל ומצב גופני) הוא בעל השפעה כלכלית גדולה על עדר החלב. העגלה לא מייצרת חלב ולכן כמעט ואין ממנה הכנסה אלא לאחר ההמלטה לייצור החלב. ההוצאה היומית למזון בגידול העגלה מהווה כ-30% מההוצאה היומית למזון של פרה חולבת, וזה עוד לפני שחישבנו את שאר ההוצאות, כמו השקעות, פחת וכד'. רפתנים רבים מחפשים להזיל את המנה ומתקשים לעתים לקשור בין מידת ההשקעה בגידול העגלה לתוצאה בייצור לאחר מכן. נשאלת השאלה, האם יש ביכולתנו לבחון את גידול העגלה כהשקעה לטווח ארוך או אולי רק כמה זה עולה היום ללא קשר לתפוקה העתידית?

ניתן לראות את רפת החלב כשני מפעלים שונים. האחד, מפעל ייצור החלב והמכונות בו אלה הן הפרות אשר מייצרות חלב, וזה מקור ההכנסה. השני הוא המפעל שבונה ומרכיב את מכונות הייצור, את העגלות.

נראה כי הגענו היום לבשלות מספקת שיכולה לאפשר לנו לבחון את ההוצאה ביחס להכנסה הצפויה.

גודל העגלה

רוב המומחים והעבודות ממליצים היום על עגלה שתגיע ל-600-630 ק"ג 14 יום לפני ההמלטה. משקל טוב בהחלט. אבל, האם מותר לראות ולבחון את המשקל כגורם עצמאי, או שמא יש תמיד לראות ולבחון את המשקל יחד עם הגורמים הנוספים, גובה ומצב גופני?

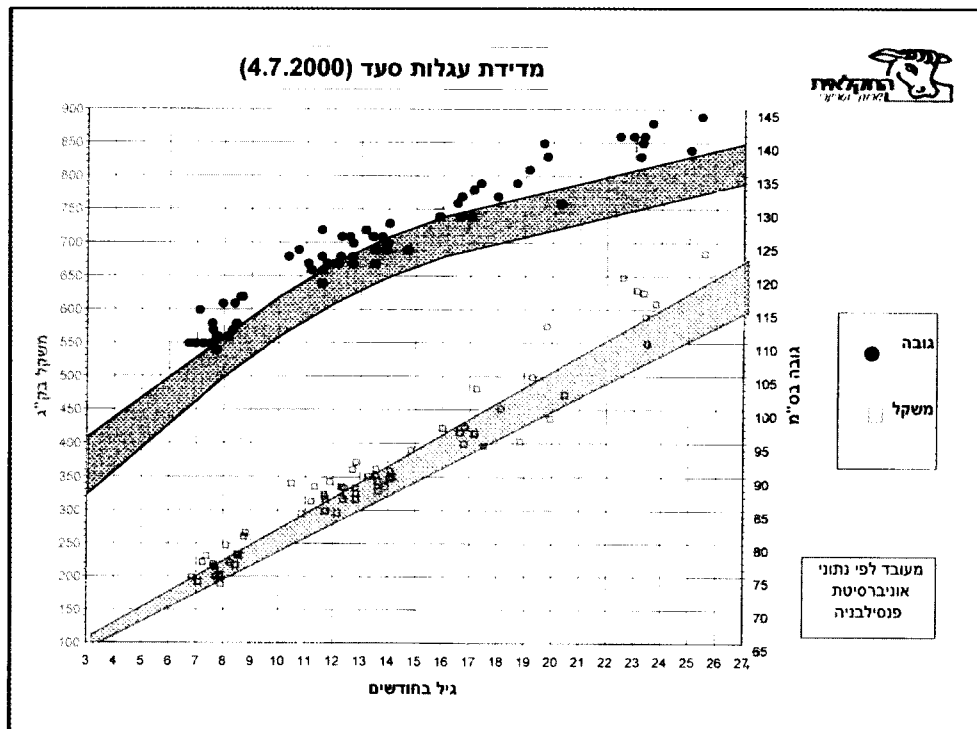
טבלת מנות לפי גיל.

מנת פרות לאחר ההמלטה	עגלות הרות	10 חודשים עד ההריון	10-6 חודשים	6-3 חודשים	3-0 חודשים	הגיל
18.5			16	18	18	תכולות (%)
1.75	1.30	1.33	1.40	1.65	1.80	חלבון כללי
						ריכוז אנרגיה
	60	60	70	45		מגה-קל"ק"ג
						מזון גס (%) * בליל יונקים סטנדרטי

* ערכי מינימום.

מזונות (ערכים בק"ג חומר יבש לראש ליום).

2.0				1.3-1.4		שחת בקיה
	1.5-2.0	1.0	1.5-2.0			שחת בוטנים
		1.0	1.0			תחמיץ
						חיטה
	0.3	0.3	0.4			מזון מרוכז
						כוספת
	0.3	0.5-0.7	0.6-0.9			סויה
						זבל עופות

תועיל) יינתן באופן חופשי מ-10 חודשים עד ההריון.

אותו הבלייל עם 1.3 א' נטו יינתן עד ליום המעבר לקבוצת ההכנה לפני ההמלטה. במידה שהעגלה גדלה כמו שרצינו, אזי אין בעיית השמנה ואין יותר מידי צורך לשמור על מגבלת אוכל של 10 ק"ג ח"י ליום לעגלות ההרות.

סיכום

משטר ההזנה ודרך גידול העגלות המוצע כאן הוא כנראה לא הכי זול. אבל המלטה בגיל, במשקל, וגובה רצוי ייתן גם המלטה קלה בדרך כלל, וגם הכנסה הולכת וגדלה כבר מרגע תחילת ייצור החלב לאחר ההמלטה.

גידול עגלות, זאת השקעה וככל השקעה כדאי לעשותה בהקפדה ובדייקנות שלא תרד לטמיון.

המחיר

כ-0.35 ק"ג חומר יבש. ריכוז א' נטו כ-1.4 מ"ג קל'. רצוי מאד לשלב קטניית במנה (שחת בוטנים, קש אפונה) שחת דגן, ומעט תחמיץ חיטה, על מנת להגיע למזון גס איכותי יחסית ולא יקר.

המטרה בחודשים 4 עד 10 להגביל את העגלה בעליית משקל יומית של כ-850 גרם וגדילה של שלשה ס"מ גובה לעגלה בחודש. בנייתוח תוצאות השקילה של סעד נמצא, שעגלות שעלו בכ-850 גרם הניבו את כמות החלב הגבוהה ביותר.

בחודשים אלה רצוי לשקול ולמדוד גובה (אפשר לסדר סרגל במשקל) אחת לחודש, על מנת שבמידה שישנה בעיה, אפשר לתקנה במועד.

בליל עגלות המכיל 13.5% חלבון, 1.30 – 1.35 א' נטו ו-60% מזון גס (גם פה מעט קטניית